

The Modeling of Structural Relationship of Marital Conflict Concerning Attachment Styles, Narcissism Sensation Seeking, and Marital Burnout in Couples

Mohammad Sharooni R¹, *Shokri O², Hosseinzadeh Taghvaei M³, Danesh E⁴, Borjali A⁵

Author Address

1. PhD Student of General Psychology, Islamic Azad University, Karaj Branch, Alborz, Iran;
2. Assistant professor, Department of Psychology, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran;
3. Assistant professor, Department of Psychology, Islamic Azad University, Karaj Branch, Alborz, Iran;
4. Professor, Department of Psychology, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran;
5. Professor, Department of Psychology, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran.

*Corresponding Author Email: oshokri@yahoo.com

Received: 2019 September 11; Accepted: 2019 November 24

Abstract

Background & Objectives: Marital conflicts are among the major problems in societies, which harm the structures of families and cause behavioral and psychological problems in children. The present study aimed to examine the mediating role of marital conflict in the relationship between attachment styles, narcissism and sensation seeking, and marital burnout.

Methods: A correlational method based on structural equation modeling was used in this research. The sample population was the couples that were married for 5 years, referring to consulting centers in the second and third quarters of 2018 to solve their marital conflicts. In total, 100 couples were selected through convenience sampling method. They completed the following questionnaires: 1) Narcissistic Personality Inventory (NPI-40, Ruskinn and Terry, 1988), Ruskinn and Hull developed the main version of the Narcissistic Personality Inventory based on the Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Third Edition (DSM-III). Moreover, it consists of 40 pairs and 7 items (authority, self-sufficiency, superiority seeking, self-display, exploitation, pride, & nicknaming); the obtained points of each person implicate the presence or lack of one of the attributes. The experimental studies have supported the reliability of it (Ruskinn and Terry, 1988; Ackerman et al., 2011). 2) The Marital Conflict Questionnaire (MCQ, Sanaei & Barati, 2000) that consists of 54 items and 7 subscales about decreased cooperation decreased sexual relationships, drawing more support from children, more personal relationships with kinsmen, reduced family relationships with the family of spouse and friends, less effective relation with the spouse, and the separation of financial matters from the spouse. The results of several studies have supported the validity and reliability of this scale (Zahed Babolan, Hussein Shurabeh, Piri, and Dehghan, 2015). 3) In the adult version of the Attachment Style Scale, (AAS-R, Collins & Reid, 1990), Collins and Reid (1990) have emphasized the differentiation logic of Hazan and Shiver about attachment styles (secure, anxious, & avoidant children) described the discrimination of three attachment styles in the adult version; the sum of the scores of the subjects in each subscale is calculated in that subscale as their general score. Various studies have supported the technical aspects of the adult version (Collins and Reid, 1990; Pakdaman, 2011). 4) The Marital Burnout Questionnaire (MBQ, Paniz, 1996) includes 21 questions answered on a 7-point scale with three components of emotional tiredness, psychological tiredness, and physical tiredness. For explaining the obtained scores, the score of each participant is divided by the total number of questions of the tool (21 questions). The score of each dimension of burnout indicates an increased level of marital burnout. 5) Zuckerman's Sensation Seeking Scale (SSS-1979) is a multidimensional tool, i.e., composed of 4 different aspects (subscales). These dimensions are thrill and adventure seeking, disinhibition, experience-seeking, and boredom susceptibility. Each subscale contains 10 items, making a total of 40 items. Every pair of items determines if a participant is a sensation seeker or not. The experimental studies have supported this scale's reliability (Zuckerman 1994; Zuckerman 2007).

Results: The present study results suggested a significant relationship between secure attachment style ($\beta = -0.17, p = 0.027$), avoidant attachment style ($\beta = 0.21, p = 0.016$), anxiety ($\beta = 0.48, p < 0.001$), narcissism ($\beta = 0.30, p = 0.008$), sensation seeking ($\beta = 0.25, p = 0.010$), marital conflict ($\beta = 0.75, p < 0.001$), and marital burnout. The fitness test of the structural equation model and the fitness of the final model revealed that the fitness indices were CFI=0.93, GFI=0.93, AGFI=0.90, and RMSEA=0.063, indicating a proper fit for the model and the relevant data.

Conclusion: According to the obtained data, it is necessary to provide educational workshops and interventions to reduce divorce and marital conflicts and to modify the confronting guidelines.

Keywords: Marital conflict, Marital burnout, Sensation seeking, Attachment styles, Narcissism, Mediation model.

تعاملات و ارتباطات اجتماعی کاهش می‌دهد. نتایج مطالعات نشان داد که خودشیفتگی همسران در خلال سال‌های نخستین ازدواج، به‌طور پرواضحی با کاهش در سطح رضامندی زناشویی و افزایش در مشکلات زناشویی رابطه دارد (۴). علاوه بر شخصیت، سبک دل‌بستگی افراد می‌تواند تأثیر زیادی بر روابط بین‌فردی داشته باشد. دل‌بستگی، سیستمی رفتاری است که برای تنظیم نزدیکی کودک به والد یا مراقبت‌کننده اصلی در هنگام خطر یا اضطراب شکل می‌گیرد تا شانس بقای او را بیشتر کند. سبک‌های دل‌بستگی متفاوتی بر حسب میزان پاسخ‌گویی و در دسترس بودن شکل می‌گیرد. محققان بر سه سبک اصلی دل‌بستگی کودک تأکید می‌کنند: ایمن؛ اجتنابی؛ اضطرابی/دوسوگرا (۱۳). در ادامه هازن و شیور موفق به ردیابی سه سبک دل‌بستگی در روابط بزرگسالان شدند. آن‌ها نشان دادند مشخصه‌های پیوند عاطفی بین زوج‌ها با مشخصه‌های پیوند عاطفی کودک-مادر مقایسه‌شدنی است؛ همچنین سبک‌های شناخته‌شده دل‌بستگی ایمن و اجتنابی و دوسوگرا در بزرگسالی نیز ادامه می‌یابد و افکار و احساسات و رفتار زوج‌ها را در روابط زناشویی تحت تأثیر قرار داده و چارچوبی فراهم می‌سازد که به فهم دقیق‌تر و بهتر روابط زناشویی و شیوه کثرت‌آوردن با تعارضات زناشویی کمک می‌کند (۱۴).

از طرفی، هیجان‌خواهی به‌عنوان خصیصه شخصیتی در گستره هیجانی موضوعی بسیار ملاحظه‌پذیر در حیطه روابط زناشویی است که آثار مشهود و نتایج انکارناپذیری بر روابط عاطفی میان دو فردی دارد که پیمان زناشویی می‌بندند. کیفیت هیجانی نیاز مهم‌تر برای تداوم رابطه زن و شوهر است. از آنجاکه درجه هیجان‌خواهی در افراد بسیار متفاوت بوده، به‌نظر می‌رسد که نظام شناختی و عاطفی هر فرد بر پایه این خصیصه سازماندهی می‌شود؛ در این صورت احتمال می‌رود همبستگی مهمی بین میزان هیجان‌خواهی زنان و مردانی که پیمان زناشویی بسته، وجود داشته باشد تا هر دو بتوانند در یک‌گستره و یک‌مسیر حرکت کنند. هم‌سطح‌سازی هیجان‌خواهی باعث دوام زندگی و نابرابری سطح هیجان‌خواهی منبع تعارضاتی از قبیل تفاوت در استفاده از اوقات فراغت، هم‌نشینی با دوستان، تصمیم برای مسافرت، ابراز علاقه‌مندی‌های فرهنگی و نشان‌دادن بازخوردهایی در زمینه تربیت کودکان است که به نارضایتی و فروپاشی زناشویی منجر می‌شود (۱۵).

در ضرورت انجام این پژوهش باید گفت که سیر صعودی آمار طلاق و وجود تعارضات و آشفتگی‌های روابط و آسیب‌های فراوان (روحي، روانی، عاطفی، جسمی، اجتماعی) که بر زوجین و فرزندان وارد می‌شود (۸)، انگیزه پژوهشگران برای یافتن عوامل مؤثر و راهکارهای مناسب جهت مقابله با این فروپاشی رابطه بود تا با تبیین یا یافتن رابطه‌های معناداری در الگوهای پیشنهادی بتوان تلویحات مداخله‌ای مؤثر را در رابطه بین تعارض و دلزدگی زناشویی با اختلالات شخصیتی و سبک‌های دل‌بستگی و هیجان‌خواهی به‌کار برد و در نتیجه اثرات مخرب طلاق و اختلافات زناشویی و به‌کارگیری راهبردهای نامناسب مقابله‌ای ناسازگار در این افراد اصلاح شود.

ازدواج که تجارب مشترکی را بین زن و شوهر ایجاد می‌کند، گاهی ممکن است منجر به بروز اختلافاتی در کیفیت روابط زناشویی شود (۱). در چند دهه گذشته تحلیل نظام‌دار عوامل اثرگذار بر کیفیت زناشویی، کیفیت روابط صمیمانه زناشویی، ازدواج سالم^۱ و کارکرد خانواده در کانون توجه گروه‌کثیری از محققان قرار گرفته است (۲). مرور شواهد تجربی نشان می‌دهد که برخی از محققان کوشیده‌اند با تأکید بر سبک‌های دل‌بستگی (۳) و خودشیفتگی (۴) و هیجان‌خواهی (۵)، بافت تعاملات زوجین و رویارویی با تجارب متعارض را با تمرکز بر مفاهیمی مانند دلزدگی زناشویی (۶)، خشونت زناشویی (۷)، نبود رضامندی از تعامل با همسر و آشفتگی رابطه تصریح کنند (۳).

یکی از عوامل مؤثر در تجربه رضایت‌مندی از روابط زناشویی، وجود یا عدم وجود تعارضات زناشویی است. تعارضات زناشویی^۲ ناشی از ناهماهنگی زن و شوهر در نوع نیازها و روش‌های آن، خودمحوری، اختلاف در خواسته‌ها، طرح‌های رفتاری و رفتارهای غیرمسئولانه در قبال ارتباط زناشویی و ازدواج است (۸) و تأثیرات زیانباری بر سلامتی جسم و روان خانواده داشته و با عواقب متعددی مانند کاهش بازده تحصیلی فرزندان و خشونت فیزیکی و اختلالات روان‌پریشی ارتباط دارد. همچنین مطالعات مختلف نشان می‌دهد که در وضعیت فعلی، پدیده دلزدگی زناشویی، روند رو به رشدی دارد (۹). زمانی که زوج‌ها با یکدیگر روابط صمیمانه را آغاز می‌کنند، هرکدام با مجموعه‌ای از رؤیاهای و انتظارات وارد رابطه می‌شوند و هنگامی که این رؤیاهای و انتظارات با تنبیه و تجارب استرس‌زا و ناسازگاری جایگزین می‌گردند، رابطه زناشویی دچار آسیب شده و سرانجام به دلزدگی منجر می‌شود (۱۰). دلزدگی شامل کاهش تدریجی دل‌بستگی عاطفی به همسر بوده که با احساس بیگانگی و بی‌علاقگی و بی‌تفاوتی زوجین به یکدیگر و جایگزینی عواطف منفی به‌جای عواطف مثبت و ازدست‌دادن شور و شوق اولیه و وابستگی عاطفی و تعهد همراه است (۱۰، ۱۱). دلزدگی شامل سه مرحله سرخوردگی و ناامیدی و خشم و نفرت می‌شود. همچنین پس از دلزدگی، در روابط زوجین و بر زندگی‌شان، بی‌اعتمادی، تحقیر، سرزنش، بی‌توجهی و جدایی عاطفی حاکم می‌شود (۸). پابنر و همکاران دلزدگی زناشویی^۳ را به‌عنوان حالت خستگی جسمانی و عاطفی و روانی می‌دانند که در موقعیت درگیری طولانی‌مدت همراه با مطالبات ایجاد می‌شود (۱۱). یکی از عوامل مرتبط با تعارضات زناشویی، شخصیت است. شخصیت از عوامل تعیین‌کننده واکنش‌های ما تحت موقعیت استرس‌آمیز است. خودشیفتگی که به‌مثابه ویژگی شخصیتی و اختلال شخصیت، مفهوم‌سازی می‌شود از طریق مشخصه‌هایی مانند دشمنی و اشتغال ذهنی به خود و فقدان همدلی مشخص می‌گردد (۱۲). خودشیفتگی از راه آسیب‌رساندن به دیگران در روابط نزدیک، با بدکارکردی در بافت تعاملات بین‌فردی^۴ رابطه داشته و با ایجاد پاسخ‌های اجتماعی نامناسب که مانعی برای واکنش‌های همدلانه تلقی می‌شود، اثرات همدلی و سایر متغیرها را بر کیفیت روابط بین‌فردی و همچنین

3. Marital Burnout

4. Dysfunction In Interpersonal Relationships

1. Healthy Marriage

2. Marital Conflicts

۲ روش بررسی

پژوهش حاضر از نوع همبستگی بود. جامعه هدف زوج‌هایی بودند که برای حل اختلافات زناشویی در نیمه اول سال ۹۷ به مراکز مشاوره شهر تهران مراجعه کردند. صد زوج که مدت پنج سال از ازدواج آن‌ها گذشته بود با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و پس از اخذ رضایت‌نامه و بیان محرمانه بودن اطلاعات و اطمینان از نبود ضرر و زیان (مالی و جسمی و روانی) و نیز مختار بودن شرکت‌کنندگان برای پاسخ‌گویی، بسته سنجنش را دریافت کرده و قرار شد تا یک هفته بعد عودت دهند. در این مطالعه از روش پژوهش‌های همبستگی و روش‌های مدل معادلات ساختاری با به‌کارگیری نرم‌افزار AMOS نسخه ۲۰ و مدل‌سازی و تحلیل مسیر همبستگی بین متغیرها استفاده شد. روش مدل معادلات ساختاری در دو مرحله به آزمون الگو می‌پردازد که شامل آزمون الگوی اندازه‌گیری و ساختاری است. الگوی اندازه‌گیری اعتبار و روایی ابزارهای اندازه‌گیری و سازه‌های پژوهش را ارزیابی کرده و الگوی ساختاری، فرضیه‌ها و روابط متغیرهای مکنون را آزمون می‌کند (۱۶).

از ابزارهای مطالعه پرسشنامه تعارضات زناشویی^۱ بود که آن را ثنائی و همکاران (۱۷) با هدف اندازه‌گیری تعارضات زناشویی توسعه دادند. این پرسشنامه با ۵۴ گویه، از هفت زیرمقیاس کاهش همکاری زوجین، کاهش رابطه جنسی، افزایش جلب حمایت فرزندان، افزایش رابطه فردی با خویشاوندان خود، کاهش رابطه خانوادگی با خویشاوندان همسر و دوستان، کاهش رابطه مؤثر با همسر و جدا کردن امور مالی از یکدیگر تشکیل شده است. هر گویه روی طیفی پنج‌درجه‌ای از هرگز (یک) تا همیشه (پنج) پاسخ می‌دهد. نمره تخصیص‌یافته به هر یک از ابعاد چندگانه از تجمیع نمرات گویه‌های مربوط به هر مؤلفه به دست می‌آید. با افزایش نمرات در هر مؤلفه، بر تعارضات زناشویی مشارکت‌کنندگان افزوده می‌شود. پایایی کل این پرسشنامه توسط ثنائی و همکاران برابر با ۰/۵۲ و دهقان برابر با ۰/۷۲ و فرحبخش برابر با ۰/۶۹ به دست آمد. نتایج مطالعات از ویژگی‌های فنی روایی و پایایی پرسشنامه تعارضات زناشویی به‌طور تجربی حمایت کردند (به نقل از (۱۷).

پرسشنامه دلزدگی زناشویی^۲؛ پاییز این پرسشنامه را با ۲۱ سؤال به‌منظور سنجنش میزان دلزدگی زناشویی در زوجین توسعه داد (۱۸). این ابزار از سه مؤلفه ازپافتادگی عاطفی و ازپافتادگی روانی و ازپافتادگی جسمانی تشکیل شده است و بر طیف هفت‌درجه‌ای از هرگز (یک) تا همیشه (هفت) پاسخ داده می‌شود. برای تفسیر نمره‌ای افراد باید نمره هر یک از مشارکت‌کنندگان بر تعداد کل سؤالات ابزار (۲۱ سؤال) تقسیم شود و با افزایش نمره افراد در هر یک از ابعاد سه‌گانه دلزدگی بر میزان دلزدگی زناشویی زوجین افزوده می‌شود. ارزیابی ضریب اعتبار مقیاس دلزدگی نشان داد که دارای همسانی درونی بین متغیرها در دامنه ۰/۸۴ و ۰/۹۰ است و روایی به‌وسیله

همبستگی منفی با ویژگی‌های ارتباطی مثبت به تأیید رسید (۸). براساس نتایج مطالعه پاییز و نانز ضریب پایایی بازآزمایی این ابزار سنجنش برای یک‌دوره یک‌ماهه ۰/۸۹ و برای یک‌دوره دو‌ماهه ۰/۷۶ و برای یک‌دوره چهارماهه ۰/۶۶ بود (۸). در مطالعه پاییز و نانز ضرایب آلفای کرونباخ مقیاس‌ها بین ۰/۹۱ تا ۰/۹۳ به دست آمد. نتایج مطالعات از ویژگی‌های فنی پرسشنامه دلزدگی به‌طور تجربی حمایت کردند (۸). زاگرمین مقیاس هیجان‌خواهی^۳ را به‌مثابه ابزار سنجنش تفاوت‌های فردی اشخاص در جست‌وجوگری تجارب بدیع و تازه و پیچیده و همچنین خطرپذیری در عرصه‌های جسمانی و اجتماعی و قانونی توسعه داد. مقیاس هیجان‌خواهی، ابزاری چندبُعدی است که از چهار مؤلفه حساسیت نسبت به خستگی، بازداری‌زدایی، تجربه‌جویی و ماجراجویی تشکیل شده و شامل چهار زوج عبارت است. از هر زوج عبارت، یکی از ماده‌ها بر هیجان‌خواهی و دیگری به نبود هیجان‌خواهی مشارکت‌کننده دلالت دارد که در صورت انتخاب آن مواد، نمره یک برای هر گویه منظور می‌شود؛ بنابراین، برای هر مشارکت‌کننده بیشترین نمره در این مقیاس، ۴۰ خواهد بود. نتایج مطالعات از ویژگی‌های فنی روایی و پایایی مقیاس هیجان‌خواهی به‌طور تجربی حمایت کردند (۱۹). پایایی این پرسشنامه برای استفاده در ایران بررسی شده است. ضریب پایایی با روش اسپیرمن و آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۷۰ و ۰/۷۵ و محاسبه شد که نشان از پایایی رضایت‌بخش این پرسشنامه است. در پژوهشی ضرایب پایایی مناسبی در محدوده ۰/۸۴ تا ۰/۸۷ به دست آمد و زیرمقیاس آن به‌شرح زیر از اعتبار درونی برخوردار بود: ماجراجویی (۰/۸۱)؛ تجربه‌جویی (۰/۸۱)؛ بازداری‌زدایی (۰/۸۵)؛ حساسیت به یکنواختی (۰/۸۸). در ایران پایایی ابزار هیجان‌خواهی با فرمول کودر ریچاردسون ۰/۸۵ محاسبه شد (۲۰).

برای اولین بار راسکین و تری؛ سیاهه شخصیت خودشیفته^۴ را براساس نسخه سوم راهنمای آماری و تشخیصی اختلالات روانی ۲۰۱۳ (DSM-III) توسعه دادند؛ بنابراین، با استفاده از سیاهه شخصیت خودشیفته، وجه پاتالوژیک این خصیصه شخصیتی اندازه‌گیری می‌شود. در ابتدا سیاهه شخصیت خودشیفته در نسخه‌ای ۸۰ و ۵۴ گویه‌ای ساخته شد. سپس نسخه ۴۰ گویه‌ای در سال ۱۹۸۸ و در سه مطالعه مجزا برای اعتباریابی بررسی شد که شامل چهار زوج عبارت است و از بین هر زوج عبارت، یکی به برخورداری مشارکت‌کننده از این خصیصه و دیگری بر نبود برخورداری مشارکت‌کننده از این مشخصه دلالت دارد. در این سیاهه، مؤلفه اقتدار، خودبستگی، برتری‌جویی، خودنمایی، انتفاع، غرور و مؤلفه ملقب‌کردن اندازه‌گیری می‌شود. ویژگی روان‌سنجی این پرسشنامه در مطالعات مختلف بررسی شده است. روساریو و وایت، پایایی این ابزار را به‌روش بازآزمایی ۰/۸۳ و ادلستین و یو و کواس، پایایی نمره کل را

4. Raskin & Terry

5. Narcissistic Personality Inventory (NPI)

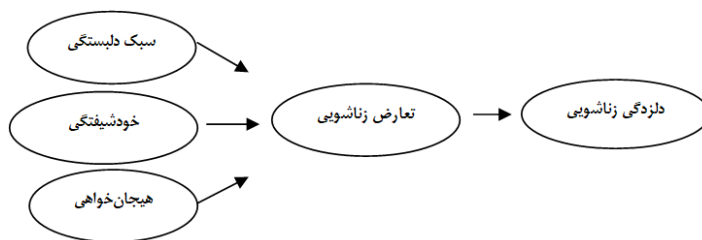
1. Marital Conflict Questionnaire (MCQ)

2. Marital Burnout Questionnaire (MBQ)

3. Sensation Seeking Scale (SSS)

ایران نیز پژوهش صفارنیا و همکاران نشان داد که شاخص ضریب نزدیکی عاطفی آزمودنی را با دیگران می‌سنجد؛ اضطراب که میزان نگرانی فرد را از طردشدن ارزیابی می‌کند. از تجمیع نمرات در هر زیرمقیاس، نمره کلی فرد در آن زیرمقیاس محاسبه می‌شود (۲۲). ضریب آلفای کرونباخ پرسش‌های هریک از سبک‌های دل‌بستگی ایمن و اجتنابی و دوسوگرا به ترتیب ۰/۸۱ و ۰/۷۸ و ۰/۸۵ به دست آمد که نشانه همسانی درونی مقیاس دل‌بستگی است (۲۳). در ایران روایی و اعتبار نسخه فارسی این مقیاس را در حد مطلوبی گزارش کردند. میزان اعتبار آزمون را با استفاده از بازآزمایی بیش از ۰/۸۰ به دست آوردند (۲۴). نتایج مطالعات مختلفی از ویژگی‌های فنی مقیاس دل‌بستگی بزرگسال به‌طور تجربی حمایت کردند (۲۲).

داده‌ها به‌کمک نرم‌افزارهای تحلیل آماری SPSS نسخه ۲۰ و AMOS نسخه ۲۰ و معادلات ساختاری نیز توسط نرم‌افزار مدل‌سازی AMOS نسخه ۲۰ بررسی و تجزیه و تحلیل شد. مدل اولیه پژوهش نیز در شکل ۱ مشخص شده است و برازش نهایی در بخش یافته‌ها روی این مدل انجام پذیرفت.

شکل ۱. مدل مفروض مطالعه

مفروضه خطی بودن بین نشانگر و متغیرهای مکنون و بین متغیرهای مکنون با استفاده از نمودار پراکندگی بررسی شد که بیانگر برقراری مفروضه خطی بود. همچنین مفروضه نبود هم‌خطی چندگانه با شاخص‌های تحمل^۳ و عامل تورم واریانس^۴ ارزیابی شد. در این تحلیل، در هیچ‌یک از مقادیر آماره‌های تحمل و عامل تورم واریانس محاسبه‌شده برای متغیرهای پژوهش، انحرافی از مفروضه هم‌خطی چندگانه مشاهده نشد. بررسی پیش‌فرض‌های آماری نشان داد که روش مدل‌یابی معادلات ساختاری، روش مناسبی برای ارزیابی برازش مدل است.

شکل ۲ روابط ساختاری واسطه‌مندی کامل تعارض زناشویی را در رابطه سبک‌های دل‌بستگی و خودشیفتگی و هیجان‌خواهی با دلزدگی زناشویی در زوجین نشان می‌دهد. نتایج مشخص کرد که میان سبک‌های دل‌بستگی ایمن ($\beta = -0.17, p = 0.027$)، اجتنابی ($\beta = 0.16, p = 0.016$)، اضطرابی ($\beta = 0.48, p < 0.001$)، خودشیفتگی ($\beta = 0.30, p = 0.008$) و هیجان‌خواهی ($\beta = 0.10, p = 0.025$) با تعارض زناشویی و تعارض زناشویی ($\beta < 0.001$)

به‌روش آلفای کرونباخ معادل ۰/۸۱ گزارش کردند (به‌نقل از ۲۱). در پایایی به‌روش همسانی درونی برای کل پرسشنامه ۰/۷۷ بوده که در حد پذیرفتنی است. همچنین همسانی درونی برای هفت مقیاس بین ۰/۳۵ تا ۰/۵۵ بوده است. شاخص ضریب بازآزمایی (۰/۸۱) نیز رضایت‌بخش بود و ضرایب خرده‌مقیاس آن بین ۰/۵۵ تا ۰/۷۶ به دست آمد که در حد رضایت‌بخش قرار دارد. همچنین نتایج پژوهش‌های ذکرشده نشان داد که این مقیاس از روایی پذیرفتنی برخوردار است (۲۱). نتایج مطالعات نیز از ویژگی‌های فنی سیاهه شخصیت خودشیفته به‌طور تجربی حمایت کردند (۲۱).

در مقیاس سبک دل‌بستگی - نسخه بزرگسال^۱ کولینز و رید، ادراک افراد از مهارت‌های ایجاد روابط و توصیف آن‌ها از روابطشان با انگاره‌های دل‌بستگی به‌کمک هجده ماده اندازه‌گیری می‌شود. در این مقیاس، مشارکت‌کنندگان به هر گویه بر طیفی پنج‌درجه‌ای از به‌هیچ‌وجه با خصوصیات من تطابق ندارد (صفر) تا با خصوصیات من تطابق دارد (چهار) پاسخ می‌دهند. نتایج مربوط به ساختار عاملی مقیاس شامل سه زیرمقیاس است: وابستگی که میزان اطمینان و تکیه‌کردن آزمودنی را به دیگران نشان می‌دهد؛ نزدیکی که میزان صمیمیت و

۳ یافته‌ها

در این پژوهش صد زوج که حداقل پنج سال از ازدواج آن‌ها گذشته بود جهت بررسی روابط ساختاری تعارضات زناشویی در رابطه با سبک‌های دل‌بستگی و هیجان‌خواهی و خودشیفتگی با دلزدگی تحت ارزیابی قرار گرفتند. اطلاعات جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان شامل رده سنی و میزان تحصیلات و وضعیت شغلی به‌تفکیک جنسیت در جدول ۱ آورده شده است.

شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش حاضر شامل میانگین و انحراف معیار در جدول ۲ گزارش شده است.

در پژوهش حاضر جهت بررسی برازش رابطه ساختاری از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری استفاده شد. پیش از کاربرد این روش، بررسی پیش‌فرض‌های این رویکرد آماری ضروری است. در پژوهش حاضر برای مدیریت داده‌های گمشده، روش بیشینه انتظار (EM)^۲ به‌کار رفت. نرمال بودن متغیر با کاربرد شاخص چولگی و کشیدگی بررسی شد. چولگی متغیرها در دامنه ۰/۳۵ - تا ۰/۶۲ و کشیدگی آن‌ها در دامنه ۰/۹۸ - تا ۰/۱۹ - بود. عدم انحراف درخور توجه شاخص‌های چولگی و کشیدگی، تحقق فرض نرمال بودن متغیرها را بیان کرد.

3. tolerance

4. Variance Inflation Factor (VIF)

1. Adult Attachment Scale-Revised (AAS-R)

2. Expectation Maximization imputation

$\beta=0.75$) با دلزدگی زناشویی رابطه معنادار وجود دارد.

نتایج همچنین نشان داد که ۴۵ درصد از پراکندگی نمرات تعارض زناشویی از طریق متغیرهای سبک‌های دل‌بستگی و خودشیفتگی و هیجان‌خواهی و ۵۶ درصد از پراکندگی نمرات دلزدگی زناشویی از طریق تعارض زناشویی تبیین شده است. نتایج مربوط به شاخص‌های برازش روابط ساختاری واسطه‌مندی کامل تعارض زناشویی در رابطه بین متغیرهای سبک‌های دل‌بستگی و خودشیفتگی و هیجان‌خواهی با دلزدگی زناشویی در زوجین برای هریک از شاخص‌های پیشنهادی میرز و همکاران شامل شاخص

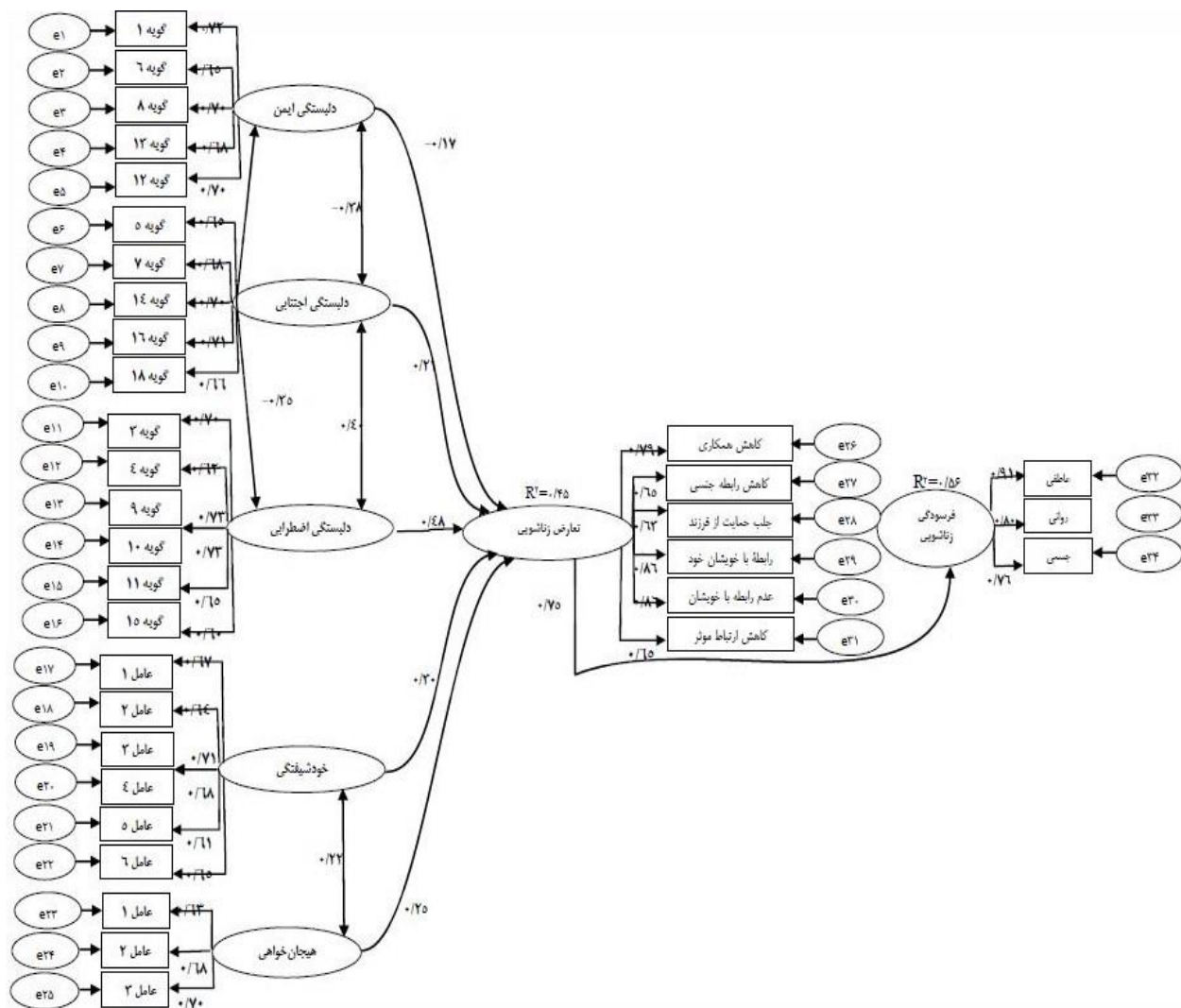
نتایج همچنین نشان داد که ۴۵ درصد از پراکندگی نمرات تعارض زناشویی از طریق متغیرهای سبک‌های دل‌بستگی و خودشیفتگی و هیجان‌خواهی و ۵۶ درصد از پراکندگی نمرات دلزدگی زناشویی از طریق تعارض زناشویی تبیین شده است. نتایج مربوط به شاخص‌های برازش روابط ساختاری واسطه‌مندی کامل تعارض زناشویی در رابطه بین متغیرهای سبک‌های دل‌بستگی و خودشیفتگی و هیجان‌خواهی با دلزدگی زناشویی در زوجین برای هریک از شاخص‌های پیشنهادی میرز و همکاران شامل شاخص

جدول ۱. اطلاعات جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان به تفکیک جنسیت

متغیر	سطح متغیر	فراوانی و درصد	متغیر	سطح متغیر	فراوانی و درصد
	کمتر از ۳۰ سال	۳۵ (۳۵ درصد)		کمتر از ۳۰ سال	۲۴ (۲۴ درصد)
	۳۱ تا ۴۰ سال	۵۳ (۵۳ درصد)		۳۱ تا ۴۰ سال	۴۷ (۴۷ درصد)
سن مردان	۴۱ تا ۵۰ سال	۸ (۸ درصد)	سن زنان	۴۱ تا ۵۰ سال	۲۱ (۲۱ درصد)
	۵۱ تا ۶۰ سال	۴ (۴ درصد)		۵۱ تا ۶۰ سال	۸ (۸ درصد)
	کمتر از ۳۰ سال	۳۵ (۳۵ درصد)		کمتر از ۳۰ سال	۲۴ (۲۴ درصد)
	دیپلم و کمتر از دیپلم	۵۳ (۵۳ درصد)		دیپلم و کمتر از دیپلم	۳۷ (۳۷ درصد)
تحصیلات مردان	کاردانی	۱۴ (۱۴ درصد)	تحصیلات زنان	کاردانی	۱۸ (۱۸ درصد)
	کارشناسی	۲۸ (۲۸ درصد)		کارشناسی	۳۳ (۳۳ درصد)
	کارشناسی ارشد و بیشتر	۵ (۵ درصد)		کارشناسی ارشد و بیشتر	۱۲ (۱۲ درصد)
	سازمانی	۵۵ (۵۵ درصد)		سازمانی	۳۵ (۳۵ درصد)
وضعیت شغلی مردان	آزاد	۱۵ (۱۵ درصد)	وضعیت شغلی زنان	آزاد	۱۸ (۱۸ درصد)
	بازنشسته	۳ (۳ درصد)		بازنشسته	۱۰ (۱۰ درصد)
	خانه‌دار	۲۷ (۲۷ درصد)		بیکار	۳۷ (۳۷ درصد)

جدول ۲. شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

عامل کلی	زیرمقیاس‌ها	میانگین	انحراف معیار
سبک دل‌بستگی	دل‌بستگی ایمن	۱۲/۸۷	۳/۶۴
	دل‌بستگی اجتنابی	۱۰/۶۲	۴/۰۲
	دل‌بستگی اضطرابی	۱۰/۸۱	۵/۰۹
خودشیفتگی	اقتدار (قدرت)	۳/۸۵	۲/۳۶
	خودبستگی	۱/۱۷	۱/۱۲
	برتری‌جویی	۱/۵۵	۱/۵۳
	خودنمایی	۱/۷۸	۱/۶۱
	بهره‌کشی	۱/۳۲	۱/۳۱
هیجان‌خواهی	محق بودن	۲/۲۸	۱/۶۸
	بازداری‌زدایی	۲/۶۳	۲/۲۸
	تجربه‌جویی	۲/۳۳	۱/۷۷
تعارض زناشویی	ماجرای‌جویی	۳/۹۲	۳/۲۲
	کاهش همکاری	۷/۰۸	۳/۰۱
	کاهش رابطه جنسی	۸/۸۹	۲/۹۵
	افزایش جلب حمایت فرزندان	۹/۰۹	۳/۴۸
دلزدگی زناشویی	افزایش رابطه فردی با خویشاوندان خودی	۱۰/۵۳	۴/۵۶
	کاهش رابطه فردی با خویشاوندان همسر	۱۰/۳۷	۴/۷۷
	کاهش ارتباط مؤثر با همسر	۸/۰۷	۳/۷۱
	ازپافتادگی عاطفی	۲۱/۰۵	۹/۳۴
	ازپافتادگی روانی	۲۵/۴۰	۹/۳۱
	ازپافتادگی جسمانی	۱۳/۷۱	۶/۷۰

شکل ۲. مدل مفروض واسطه‌مندی کامل تعارض زناشویی در رابطه با سبک‌های دل‌بستگی و خودشیفتگی و هیجان‌خواهی با دلزدگی زناشویی در زوجین

دل‌بستگی و هیجان‌خواهی زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره بود. این پژوهش در مراکز مشاوره و با زوجین مراجعه‌کننده جهت حل تعارض، انجام شد؛ بنابراین شناسایی عوامل ایجادکننده تعارض، به‌منظور جلوگیری از فروپاشی رابطه ضروری به‌نظر رسید. نتایج این پژوهش نشان داد که بین سبک‌های دل‌بستگی (ایمن و اجتنابی و اضطرابی/دوسوگرا) با وجوه مختلف تعارض زناشویی، به‌ترتیب رابطه منفی و مثبت معنادار وجود دارد. نتایج پژوهش حاضر همسو با یافته‌های مطالعاتی (۳) است که از نقش تفسیری سبک‌های دل‌بستگی در پیش‌بینی عوامل اثرگذار و شکل‌دهنده مانند تعارضات زناشویی و دلزدگی زناشویی به‌طور تجربی حمایت می‌کنند. همچنین دل‌بستگی ایمن (۵)، ارتباط بهتر و درک بیشتر و پرخاشگری کمتر را در هنگام بروز تعارض در روابط رمانتیک پیش‌بینی می‌کند و ادامه رابطه و دوری از تعارض و دلزدگی را شامل می‌شود. یافته دیگر نشان داد که بین تعارضات زناشویی و سبک‌های دل‌بستگی ایمن و اجتنابی و اضطرابی به‌ترتیب رابطه منفی و مثبت وجود دارد (۲۵). از اهداف این

در شکل ۲ برای متغیر مکنون خودشیفتگی، عامل یک تا عامل شش به‌ترتیب به وجوه قدرت و اختیار، خودبستگی، تقدم، خوندنایی، انتفاع و ملقب‌کردن و در متغیر مکنون هیجان‌خواهی عامل یک تا عامل سه به‌ترتیب به بازدارندگی و تجربه‌جویی و ماجراجویی اشاره می‌کند.

همچنین برای بررسی معناداری اثرات واسطه‌ای از آزمون بوت‌استرپ استفاده شد. نتایج این آزمون نشان داد که اثر غیرمستقیم سبک‌های دل‌بستگی ایمن و اجتنابی و اضطرابی بر دلزدگی زناشویی از طریق تعارض زناشویی به‌ترتیب برابر با -0.14 و 0.17 و 0.36 و اثر غیرمستقیم متغیرهای خودشیفتگی و هیجان‌خواهی بر دلزدگی زناشویی از طریق تعارض زناشویی به‌ترتیب برابر با 0.23 و 0.19 به‌دست آمد که از لحاظ آماری معنادار بودند.

۴ بحث

هدف از انجام پژوهش حاضر به‌دست‌آوردن الگوی معادلات ساختاری تعارضات زناشویی و دلزدگی براساس خودشیفتگی و سبک‌های

پژوهش این بود که نشان داده شود یکی از عوامل بسیار مهم در رضایت زناشویی، سبک دل‌بستگی زوج‌ها در بزرگسالی است. ادراکات بزرگسالی از تجارب دل‌بستگی در دوران کودکی، بر تنظیم رابطه با محیط اجتماعی و رابطه با افراد نزدیک تأثیر چشمگیری می‌گذارد. نوع دل‌بستگی کودکی در ایجاد نوع رابطه رمانتیک و عاشقانه دوره بزرگسالی و نیز کیفیت ارتباط تأثیرگذار است. همچنین سبک دل‌بستگی نایمن تعارض بین زوجین را افزایش می‌دهد (۱۱).

همچنین یافته‌های پژوهش حاضر مشخص کرد که بین خودشیفتگی با تعارضات زناشویی رابطه مثبت و غیرمعنادار و بین هیجان‌خواهی با تعارضات رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. در تأیید نتایج مطالعه حاضر، یافته‌های مطالعات لامکین و لامر و شافر (۲۶) و شپارد و بون (۲) بر واسطه‌مندی کامل تعارضات زناشویی در رابطه بین عامل‌های چندگانه خودشیفتگی با ابعاد مختلف دلزدگی زناشویی تأکید می‌کنند. هدف دیگر پژوهش حاضر این بود که نشان داده شود، رفتار هر فرد در خانواده دارای کنش آشکار و پنهان است؛ هریک از این رفتارها می‌تواند در ایجاد تعادل و بهبود روابط خانوادگی و افزایش تحمل اجتماعی و در نتیجه، سازمان‌یافتگی نظام اجتماعی مؤثر باشد. یکی از عوامل تأثیرگذار در کیفیت و نوع روابط زناشویی، نوع شخصیت زوجین بوده که بر نوع و میزان و ماهیت تعارضات آنان تأثیر دارد و پیش‌بینی‌کننده ثبات رابطه در زوجین است. خودشیفتگی در بلندمدت مشکلات عدیده ارتباطی با افراد نزدیک به وجود می‌آورد و از طریق ایجاد و توسعه و محدود کردن روابط بین فردی در زندگی افراد در زمره عللی است که در تعیین مدت رابطه و عمق آن مهم تلقی می‌شود. از طرفی هیجان‌خواهی یکی از نیازهای زیستی و اساسی در انسان است و می‌تواند در تمام مراحل زندگی انسان تأثیرگذار باشد؛ خصوصاً اینکه میزان هیجان‌خواهی زوجین، نقش انکارناپذیری بر روابط عاطفی میان آن‌ها داشته و به همین علت باید نوعی تناسب لحاظ شود. در واقع هم‌سطح بودن هیجان‌خواهی زوجین مانع از اختلاف‌نظر و تصمیم‌گیری متفاوت می‌شود و ناهماهنگی در این باره سبب تنش و فروپاشی رابطه است. یکی از دلایل رابطه مثبت بین هیجانی‌خواهی با دلزدگی زناشویی و حتی خیانت زناشویی، تأکید بر آمادگی برای نادیده‌انگاشتن مخاطرات احتمالی متعاقب گزینه‌های رفتاری پرخطر مانند استفاده از

رویه‌های تهاجمی و خصمانه در مواجهه با موقعیت‌های متعارض در بافت تعامل با شریک عاطفی است. نتایج مطالعه حاضر درباره واسطه‌مندی تعارضات زناشویی در رابطه هیجان‌خواهی و تعارضات زناشویی همسو با یافته‌های مطالعات مطهری و همکاران (۵) است. به بیان دیگر، نتایج مطالعه حاضر از شواهد تجربی موجود از نقش تبیینی مفهوم هیجان‌خواهی در پیش‌بینی عوامل اثرگذار بر کیفیت روابط زناشویی به‌طور تجربی حمایت کرده است. در پژوهشی مشخص شد که بین نمرات هیجان‌خواهی و رضایت زناشویی رابطه منفی وجود دارد و هرچه میزان نمرات هیجان‌خواهی بیشتر باشد میزان رضایت زناشویی کمتر و تعارض بیشتر است (۱۵).

در این پژوهش محدودیت‌هایی وجود داشت: نبود استنتاج علی و معلولی، مطالعه نکردن رفتار واقعی (به دلیل ابزارهای خودگزارشی)، تعداد محدود آزمودنی (نبود تعمیم‌پذیری) و استفاده نکردن از آزمون‌های رقیب اهم محدودیت‌های این پژوهش بود.

۵ نتیجه‌گیری

به‌طورکلی نتایج این پژوهش نشان داد که بین سبک‌های دل‌بستگی و هیجان‌خواهی و خودشیفتگی با دلزدگی و تعارضات زناشویی رابطه معنادار وجود دارد. وجود ارتباط معنادار این ضرورت را ایجاد می‌کند که پژوهش‌ها و مطالعات بیشتری انجام شود تا با شناسایی عوامل زمینه‌ساز، اقدامات پیشگیرانه از طریق مشاوره‌های قبل از ازدواج، در زمینه شناخت ابعاد شخصیت و سبک دل‌بستگی و هیجان‌خواهی بین زوجین صورت بگیرد.

۶ تشکر و قدردانی

از تمامی افرادی که در این پژوهش همکاری مطلوبی داشتند، تشکر می‌شود.

۷ تضاد منافع

این مقاله برگرفته از رساله دکتری نویسنده اول مقاله است. در ضمن بین منافع نویسندگان تضادی وجود ندارد.

References

1. Beam CR, Marcus K, Turkheimer E, Emery RE. Gender differences in the structure of marital quality. *Behav Genet.* 2018;48:209-23. doi:[10.1007/s10519-018-9892-4](https://doi.org/10.1007/s10519-018-9892-4)
2. Sheppard KE, Boon SD. Predicting appraisals of romantic revenge: The roles of honesty-humility, agreeableness and vengeance. *Pers Individ Dif.* 2012;52(2):128-32. doi:[10.1016/j.paid.2011.09.014](https://doi.org/10.1016/j.paid.2011.09.014)
3. Feeney JA, Karantzas GC. Couple conflict: Insights from an attachment perspective. *Curr Opin Psychol.* 2017;13:60-4. doi:[10.1016/j.copsyc.2016.04.017](https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2016.04.017)
4. Rezapour R, Zakeri MM, Ebrahimi L. Prediction of narcissism, perception of social interactions and marital conflicts based on the use of social networks. *Journal of Family Research.* 2017;13(2):197-214. [Persian] <http://jfr.sbu.ac.ir/article/view/15089/6407>
5. Motahari Z, Behzadpour S, Sohrabi F. Describing the level of marital conflict according to sensation seeking and endurance in couples. *Woman and Study of Family.* 2013;20(6):105-22 [Persian]
6. Ackerman RA, Donnellan MB, Roberts BW, Fraley RC. The effect of response format on the psychometric properties of the narcissistic personality inventory: Consequences for item meaning and factor structure. *Assessment.* 2016;23(2): 203-20. doi:[10.1177/1073191114568113](https://doi.org/10.1177/1073191114568113)

7. Kochaki Amirhendeh M, Karbalayi A, Sabet M. The mediating role of anger rumination and self-criticism rumination in relationship between disaffection and marital violence. *Andishe va Raftar*. 2017;12(43):47-56. [Persian]
8. Pines AM, Nunes R. The relationship between career and couple burnout: Implications for career and couple counseling. *J Employ Couns*. 2011;40(2):50-64. doi:[10.1002/j.2161-1920.2003.tb00856.x](https://doi.org/10.1002/j.2161-1920.2003.tb00856.x)
9. Ajeli Lahiji L, Besharat MA. Prediction of family function and life quality based on the attachment styles of couples. *Journal of Family Pathology, Counseling and Enrichment*. 2018;3(2):119-38. [Persian] <http://fpcej.ir/article-1-172-en.html>
10. Safipouriyani S, Ghadami A, Khakpour M, Sodani M, Mehrafarid M. The effect of group counseling using interpersonal therapy (IPT) in reducing marital boredom in female divorce applicants. *Journal of Nursing Education*. 2016;5(1):1-11. [Persian] <http://jne.ir/article-1-575-en.html>
11. Pines AM, Neal MB, Hammer LB, Icekson T. Job burnout and couple burnout in dual-earner couples in the sandwiched generation. *Soc Psychol Q*. 2011;74(4):361-86. doi:[10.1177/0190272511422452](https://doi.org/10.1177/0190272511422452)
12. Shiota MN, Levenson RW. Birds of a feather don't always fly farthest: Similarity in Big Five personality predicts more negative material satisfaction trajectories in long-term marriages. *Psychol Aging*. 2007;22(4):666-75. doi:[10.1037/0882-7974.22.4.666](https://doi.org/10.1037/0882-7974.22.4.666)
13. Ainsworth MDS, Blehar MC, Waters E, Wall S. Patterns of attachment: A psychological study of the strange situation. First Edition. New York, USA: Hillsdale NJ Erlbaum; 1978. doi:[10.1002/1097-0355\(198021\)1:1<68::AID-IMHJ2280010110>3.0.CO;2-3](https://doi.org/10.1002/1097-0355(198021)1:1<68::AID-IMHJ2280010110>3.0.CO;2-3)
14. Hazan C, Shaver P. Romantic love conceptualized as an attachment process. *J Pers Soc Psychol*. 1987;52(3):511-24. doi:[10.1037/0022-3514.52.3.511](https://doi.org/10.1037/0022-3514.52.3.511)
15. Kajbaf M, Neshatdust H, Khaloei G. A study of the relationship between sensation seeking and marital satisfaction. *Clinical Psychology and Personality*. 2005;1(10):69-78. [Persian] <http://cpap.shahed.ac.ir/article-1-223-en.html>
16. Chin WW. Commentary: issues and opinion on structural equation modeling. *MIS Quarterly*. 1998;22(1):vii-xvi. <https://www.jstor.org/stable/249674>
17. Sanayi B, Alaghemand S, Falahati Sh, Hooman A. Family and Marriage Scales. First edition. Tehran: Besat; 2000. [Persian]
18. Kiani Chalmari A, Asadi S, Esmaeili F, Zavar M. Prediction of marital burnout based on emotional expressiveness and marital attributions in married people referring to the welfare. *Journal of Counseling Research*. 2016;15(59):58-75. [Persian] <http://irancounseling.ir/journal/article-1-254-en.html>
19. Zuckerman M. Attribution of success and failure revisited, or: The motivational bias is alive and well in attribution theory. *Journal of Personality*. 1979;47(2):245-87. doi:[10.1111/j.1467-6494.1979.tb00202.x](https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.1979.tb00202.x)
20. Mahboubi M, Maleki M, Mardanihamooleh M. The relationship between sensation seeking variables and job stress in emergency medicine workers. *J Kermanshah Univ Med Sci*. 2012;16(2):e78827. [Persian]
21. Saffarinia M, Shaqaqi F, Maleki B. A preliminary investigation of psychometric properties of narcissistic personality inventory (NPI-4). *Clinical Psychology Studies*. 2012;2(8):71-92 [Persian]
22. Collins NL, Read SJ. Cognitive representations of attachment: The structure and function of working models. In: Bartholomew K, Perlman D. *Advances in personal relationships, Vol. 5. Attachment processes in adulthood*. London, United Kingdom: Jessica Kingsley Publishers; 1994,pp:53-90.
23. Komijani M. Comparison of attachment styles in normal teenagers and educable teenagers with mental retardation. *Science and Research in Applied Psychology*. Islamic Azad University of Khorasgan. 2009;42:69-91. [Persian]
24. Mohammadalipoor Z, Rostami M, Ghaemmaghami M. Attachment styles and risky behaviors. *Journal of Research on Addiction*. 2010;4(15):83-90. [Persian] <http://etiadpajohi.ir/article-1-380-en.html>
25. Lavner JA, Lamkin J, Miller JD, Campbell WK, Karney BR. Narcissism and newlywed marriage: Partner characteristics and marital trajectories. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*. 2016;7(2):169-79. doi:[10.1037/per0000137](https://doi.org/10.1037/per0000137)
26. Lamkin J, Lavner JA, Shaffer A. Narcissism and observed communication in couples. *Pers Individ Dif*. 2017;105:224-8. doi:[10.1016/j.paid.2016.09.046](https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.09.046)